

קובץ

הערות וביאורים

בתורת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו
בעניני גאולה ומשיח
בפש"מ, רמב"ם, נגלה וחסידות

- שי"פ תרומה ד' אדר ראשון -
גליון י" (תרפ"ו)

יוצא לאור ע"י

תלמידי ביהמ"ד דמוסד חינוך אהלי תורה

417 טראוי עוועניו
שנת חמשת אלפים ושבע מאות וחמישים וחמש לבריאה
ברוקלין, ניו יארק
שנת הקהל

בי"ח

- שי"פ תרומה ד' אדר ראשון -

*

גליון י' (תרפ"ו)

*

תוכן הענינים

עניני גאולה ומשיח

4 הלכתא למשיחא (מילואים, המשך אות ט' - נ')

9 זמן ביטול הקנאה ותחרות לע"ל.

רשימות

11 הערות ברשימות חוברת ד' וה'

ליקוטי שיחות

12 קדושה ראשונה קידשה לעת"ל.

13 אמירת פרשת המן.

נגלה

14 בגדר מצות כיסוי הדם.

18 מצוות לשמה.

20 בר מצוה בשנת העיבור.

21 שומר אבידה כשו"ש דמי.

שונות

22 תריסר אחרנין .. לתתא (גליון).

*

מספר הפאקס לשלוח הערות: 771-4859

שי"פ תרומה - ד' אדר ראשון * בריא מזלי' - הקהל

ע נ י נ י ג א ו ל ה ו מ ש י ח

"הלכתא למשיחא"
(מילואים, המשך אות ט' - נ')

הת' בן ציון פייפ
- תלמיד בישיבה -

בהמשך להמפתח שהתפרסם בגליון שלפניי - הלכות והכרעות בכוי"כ מצוות וכו' שיהיו לעת"ל מלוקטים משיחות כ"ק אדמו"ר עי"פ סדר האי"ב - יו"ל בזה המשך המפתח (אות ט - נ), בתוספת מילואים למפתח שבגליון האחרון, ותודתי נתונה לכל אלו שהאירו עיני מכוי"כ שיחות הנוגעים לענינים אלו, וזכות הרבים תלוי בהם. כמו"כ אבקש להבא - שכל אלו שידוע להם אודות שיחות וכו' שלא נסמנו במפתח זה - נא לחודיעני אודותם, ובל"נ אכניס אותו להמשך המפתח.

מילואים:

אומדנא - המשפט דמלך המשיח עי"פ "מורח ודאי" הוא מדין "אומדנא" שבסתם מלך, ויחי נעלה יותר - שי"פ שמיני תשכ"ג (שיחות קודש תשכ"ג ע' 276), ועי"ע "מורח ודאי".

אומות העולם (ב) - איך ובאיזה אופן יתקיימו אוה"ע כאשר "את רוח הטומאה אעביר גוי" - לקוי"ש ח"י"ד ע' 259, שי"פ בשלח תשמ"ג (התוועדויות תשמ"ג ח"י"ב ע' 933 ואילך), שי"פ משפטים תשמ"ג (שם, ע' 981 ואילך - נדפס בלקוי"ש חכ"ג ע' 172 ואילך), י"ט כסלו תשמ"ג (התוועדויות תשמ"ג ח"י"ב ע' 643), וראה ג"כ לקוי"ש ח"י"ב ע' 139 ואילך, ובכ"מ.

אליהו הנביא (א) - איזה סוגי שאלות ישאלו אותו, ובאיזה אופן יהי הפס"ד שלו - ר"ד ו' מרחשון תשנ"ב (שיחות קודש תשנ"ב ח"י"ב ע' 821), ר"ד י"א אייר תשמ"ט (סה"ש תשמ"ט ח"י"ב ע' 741 ואילך), ועי"ע פס"ד (א).

שי"פ תרומה - די אדר ראשון * בריא מזלי - הקהל 5

אליהו הנביא (ב) - ביאתו בשבת או בערב שבת וחדו - עי"ע שבת (ב).

אליהו הנביא (ג) - האם יבוא (או יכול לבוא) לפני משיח, ביחד עמו, לאחריו, או שאי"צ כלל - שי"פ ויקרא תשמי"ג (התוועדויות תשמי"ג ח"יב ע" 1159), אחשי"פ תשמי"ג (התוועדויות תשמי"ג ח"יג ע" 1312), שי"פ ראה תשמי"ח הע" 108 (סחי"ש תשמי"ח ח"יב ע" 611), שי"פ האזינו (ב) תשד"מ (התוועדויות תשד"מ ח"יא ע" 63), ר"ח ניסן תשמ"ב (התוועדויות תשמ"ב ח"יב ע" 1085). ולהעיר משי"פ ויקרא תשמי"ג (התוועדויות תשמי"ג ח"יב ע" 1159), וראה ג"כ הדרן על הרמב"ם תשמי"ז (תורת מנחם - הדרנים ע" קכב ואילך), ואור לכ"ה טבת תשכ"ג (שיחות קודש תשכ"ג ע" 4-153). ובכ"מ.

ארץ ישראל (ג) - "עתידה אי"י שתתפשט בכל הארצות וכי"י, כמה דינים הכרוכים בזה, איך יהי וכי - ר"ד כ"ז אד"ש תשמ"ו (התוועדויות תשמ"ו ח"יב ע" 853), ועי"ע קרבנות - פסח (ב), ולהעיר מהנסי' בערך ביהמ"ק (א), וראה קוני בית רבינו שבבל בארוכה. [לכללות הענין - ראה ד"ה צדקת פזרונו שבתו"ח שמות (קכב, ע"א ואילך), ושם בארוכה].

אשה (ב) - גדר חיובה בבנין בית המקדש - עיי"ע בהימ"ק (י"א).

אתחלתא דגאולה - מתי ואיך יהי - שי"פ מקץ תשמ"ב (התוועדויות תשמ"ב ח"יב ע" 623), ועוד. ולהעיר מלקו"ש ח"יה ע" 149 הע" 51, ושם בארוכה. ועי"ע ימות המשיח.

בדק הבית - האם ואיך יתקיים "בדק הבית" בביהמ"ק השלישי שהוא מעשה ידיו של הקב"ה - שי"פ משפטים תשמי"ג (התוועדויות תשמי"ג ח"יב ע" 979).

בהמות וחיות - הגילוי ד"יונגלה כבוד ה' וראו כל בשר וגו"י מדבר גם בהמות וחיות - ד"ה באתי לגני תשי"ז (סחי"מ באתי לגני ח"יא ע" צג).

בחירה חפשית - איך יוכלו לקיים מצוות "כמצוות רצונך" לע"ל כאשר לא תאופשר בחירה חפשית (מכיון ש"יאת רוח הטומאה

אעביר גוי"י) - פורים קטן תשמ"ו (התוועדויות תשמ"ו ח"ב ע' 640).

בית המקדש (א) - כל ח"מקדשי מעט"י, ובתום פרטיים שמעין אלו, כולל הרכוש וחפצים גשמיים - יעתקו לא"י וידבקו לביהמ"ק - ש"פ דברים תשמ"ב (התוועדויות תשמ"ב ח"ד ע' 1981), ש"פ ויקרא תשמ"ח (התוועדויות תשמ"ח ח"ב ע' 482). וע"ע "הצלה".

בית המקדש (ג) - האם יהי משמים או יבנה בידי אדם, ועפ"ז - האם שייך להיות בלילה או בשבת - ש"פ פקודי תשד"מ (התוועדויות תשד"מ ח"ב ע' 1136, וע' 1143), ש"פ ויק"פ תשמ"ח (התוועדויות תשמ"ח ח"ב ע' 540), וראה ג"כ ש"פ ויקרא תשמ"ט הע' 158 (התוועדויות תשמ"ט ח"ב ע' 430), ולהעיר מלקוי"ש חט"ז ע' 454 ואילך, וע"ע בדק הבית.

בית המקדש (ו) - "גדול יהי כבוד הבית הזה האחרון גוי"י, יתקיים גם לגבי חנוכת הבית - עיי"ע חינוך (ב).

בית המקדש (יא) - חיוב השתתפות הנשים בבנין ביהמ"ק השלישי - לקוי"ש חט"ז ע' 454 ואילך, וראה ג"כ ש"פ תרומה תשנ"ב (סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 390).

בית המקדש (יב) - בנין ביהמ"ק אחרי שכבר מקריבים קרבנות ע"ג המזבח - ע"ע מזבח.

"גי מצוות נצטוו ישראל בכניסתן לא"י" - חסדר בקיום גי מצוות אלו, לקוי"ש טז ע' 298 ואילך ובהע' 49 שם, ש"פ ויקרא תשמ"ט הע' 156 (התוועדויות תשמ"ט ח"ב ע' 430). ולהעיר מהנ"ס בערך מלך (ב), ובערך מחיית עמלק.

גר (ב) - אין מקבלים גרים לעת"ל, כי שייך שלא יהי מתוך רצון אמיתי אלא מצד פניות (גילויים והדוי) - ש"פ וילך תשי"ט (שיחות קודש תשי"ט ע' ז).

הדפסה - לעת"ל לא יוכלו להדפיס תושבע"פ, כיון שלא תחא שכחה, וי"דברים שבע"פ אי אתה רשאי לכותבן" - מוצש"ק יו"ד שבט תש"ל (שיחות קודש תש"ל ח"א ע' ח).

ש"פ תרומה - ד' אדר ראשון * בריא מזלי - הקהל 7

"הצלה" - מכונית "הצלה" תעתק לא"י ע"ד בתי כנסיות שבבבל וכו', ולאיזה צורך ישתמשו במכונית כזו לעת"ל - ש"פ פקודי תשד"מ (התוועדויות תשד"מ ח"ב ע' 1144 - נדפס ג"כ בלקו"ש חכ"ו (הוספות) ע' 394).

הר סיני - יעתק לא"י עם שאר "בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבלי" - ע"ע ביהכ"ס (ב).

זכירת עמלק - האם תהי מצוות זכירת עמלק לעת"ל כאשר תקויים מצוות מחיית עמלק בשלימות - ש"פ תצוה תשי"מ (שיחות קודש תשי"מ ח"ב ע' 274).

חטאת - הקרבת קרבן חטאת לעת"ל על החטאים בזמן הגלות - ע"ע קרבנות - חטאת.

חינוך (ב) - חנוכת הבית דביהמ"ק השלישי תהי גדולה יותר מבשאר ביהמ"ק (ועכ"פ כמו בית ראשון) - ש"פ וילך תשמ"ט (סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 12).

חינוך (ג) - אכו"ש בחנוכת ביהמ"ק השלישי באם יחול ביהכ"פ - ע"ע יום-הכיפורים (א).

חנוכה (ב) - אופן הדלקת נרות חנוכה לעת"ל (יעל פתח ביתו מבחוץ) - ש"פ מקץ תשכ"ג (שיחות קודש תשכ"ג ע' 121).

אות ט':

טומאה וטהרה - הדינים הכרוכים בזה, ואיך ומתי יהיו - כ"א אדר תשמ"ח (התוועדויות תשמ"ח ח"ב ע' 425), וע"ע: הזאה, יולדת, פרה אדומה, קרבנות - פסח (א), ועוד.

אות י':

יולדת - אופן טהרתה מטומאה לעת"ל, כאשר "את רוח הטומאה אעביר גוי" - לקו"ש ח"ד ע' 260, וראה לקו"ש ח"ב ע' 178.

יום הכיפורים (א) - כאשר תהי חנוכת ביהמ"ק בימים הסמוכים ליוה"כ, יוכלו לאכול ולשתות בו כבשבעת ימי חנוכת

בית ראשון - שי"פ וילך תשמ"ט (התוועדויות תשמ"ט ח"א ע' 46),
 ערויכ"פ תשנ"ב (שיחות קודש תשנ"ב ח"א ע' 72).

יום הכיפורים (ב) - גם לעת"ל יהי יוהכ"פ "כ-פורים"
 (אע"פ שיתעלה ממזריגת פורים) - קוני פורים תנשי"א (סח"מ
 מלוקט ח"ה ע' קפט הע' 9), ולהעיר מד"ה להבין מארז"ל כל
 המועדים וכו' תשט"ז (סח"מ תשט"ז ע' 451 ואילך), וראה ג"כ
 שי"פ וילך תשמ"ט הע' 103 (סח"ש תשמ"ט ח"א ע' 12), וערויכ"פ
 תשנ"ב (שיחות קודש תשנ"ב ח"א ע' 73).

יום טוב שני של גלויות - גם לעת"ל יהי בי ימי יו"ט -
 יו"ט שני של גלויות (ע"ד שאומרים בחה"ש "שלא לחלוק
 במועדו") - יום שמח"ת תשמ"ט (התוועדויות תשמ"ט ח"א ע'
 227), וראה בארכוה בהנסי בערך ראש השנה, וע"ע אסרו חג,
 ולהעיר מהשקו"ט (בכ"מ) אודות יו"ט שני של גלויות (-בא"י
 ובחור"ל) - בזח"ז. ואכמ"ל.

ימות המשיח - הסדר דימוה"מ: אתחלתא דגאולה, דחיית
 ושלילת הרע ("יילחום וכו'"), ואח"כ פעולות חיוביות ("ימלאה
 הארץ דעה וגו'") - שי"פ יתרו תנשי"א (התוועדויות תנשי"א ח"ב
 ע' 269, שי"פ מקץ תשמ"ב (התוועדויות תשמ"ב ח"ב ע' 623),
 לקו"ש ח"ה ע' 149 ובהע' 51 ועיי"ש בארוכה, שי"פ ויק"פ תש"מ
 (שיחות קודש תש"מ ח"ב ע' 475), והלעיר ממאמרי "באתי לגני
 בהם מבואר הקדמת העבודה דאתכפיא לאתהפכא וכו'.

ימי תשלומין - לעת"ל יישארו הימים שלאחרי חה"ש "ימי
 תשלומין", ואדרבה - אז יהיו בשלימות - י"ב סיון תשמ"ו
 (התוועדויות תשמ"ו ח"ג ע' 548).

ירושה - איך יתקיימו דיני ירושה לעת"ל כאשר כולם יחיו
 חיים נצחיים - י"ב אדר תשמ"ה (התוועדויות תשמ"ה ח"ב ע'
 1369).

ירושלים (א) - האם בנין ירושלים (וביהמ"ק) יהי קודם
 לקיבוץ גלויות, או להיפך - ע"ע ביהמ"ק (ז).

ירושלים (ב) - עתידה .. "ירושלים שתתפשט בכל א"י" -
 הדינים הקשורים בזה - ע"ע ארץ ישראל (ג).

אות כ':

כהן גדול (א) - לעת"ל יתגלה שכאוי"א הוא כה"ג, אע"פ ש"אין ממנין בי כה"ג כאחת", (כי "לא יהי.. קנאה ותחרות") - ש"פ בהוי"ב תשי"נ (התוועדויות תשי"נ ח"ג ע' 548).

כהן גדול (ב) - כאוי"א ילבש ח' (או ז') בגדי כהונה כמ"ש "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים גוי" - ע"ע בגדי כהונה.

כהנים - איך אפשר שלעת"ל יהיו הלוויים כהנים - ולהיפך והרי "התורה הזו לא תהי' מוחלפת" - שיעורים בסה"ת פ"נ בהערה.

"כולו זכאי - חייב" - ע"פ פס"ד הרמב"ם "עשה מצוה אחת .. הכריע וכו'", אין צריך דור שכולו זכאי או כולו חייב - ש"פ וארא תשמ"ב (התוועדויות תשמ"ב ח"ב ע' 740).

כלאים - כשיקומו המתים, האם ימשיכו ללבוש בגדי כלאים, או לאו - קוני הלכות תורה שבע"פ שאין בלטין לעולם ס"ה ואילך ובהערות שם בארוכה, ועי' בהנסי' בערך "מצוות בטילות לעת"ל".

* * *

זמן ביטול הקנאה ותחרות לע"ל

הת' יוסף יצחק סילברמן
-תות"ל -770- קבוצה -

א. והיה ביום ההוא וגוי ונשא נס לגוים ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ וגוי וסרה קנאת אפרים וגוי אפרים לא יקנא את יהודה וגוי (ישעי' פי י"א, יא-ג). ומסדר הפסוקים משמע שמיד אחרי קיבוץ גליות תסור הקנאה מאפרים.

וכ"כ הרד"ק שם וז"ל: כשיקבצו בני ישראל בארצם תסור הקנאה שהיתה ביניהם בגלותם מארצם שהיתה בהם חלוק מלכיות מקנאתם במלכות בית דוד עכ"ל.

איברא, עיין בפיי המהר"י קרא וז"ל: **זבימיו** תסור קנאת אפרים שמתקנאים באחיהם בני יהודה עכ"ל הרי דלא יסור הקנאה מיד בקיבוץ גליות אלא במשך זמן - "בימיו" של מלך המשיח יסור הקנאה.

ב. ועיי ברמב"ם בסוף הלי מלכים שכתב וז"ל: **ובאותו הזמן** לא יהי שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות, וכו' ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד, וכו' עכ"ל.

וי"ל שגם הרמב"ם ס"ל כהמהר"י קרא שהקו"ת רק יתבטלו במשך הזמן דימות המשיח שהרי הרמב"ם פוסק שם (פיי"ב הי"א) שעולם כמנהגו נוהג, ומשמע שלא יהיו שינויים פתאומיים במצב העולם, ומי"ש הרמב"ם "ובאותו הזמן" יש לפרש ובאותו הזמן של התקופה הראשונה של ימות המשיח, אבל לא ממש בהתחלת התקופה ראשונה דימות המשיח, (א"י"ל על התקופה שניי דימות המשיח, וצ"ע בזה), ועיי בהגליונות הקודמים עוד הכוחות לזה שלא יתבטלו הקנאה ותחרות מיד בהתחלת התקופה ראשונה דימות המשיח, עיי"ש.

ג. והנה לכאורה צ"ע על המהר"י קרא ממשנ"ל בגליון הקודם מס' המאמרים היתש"ו שבהתגלות בחיי פנימיות הלב מיד בתקופה ראשונה דימות המשיח, תתבטל הקנאה ותחרות ?

ואפשר י"ל שגם המהר"י קרא יודה שיסור הקנאה של אפרים שמקנאים **במלכות בית דוד** מיד בקיבוץ גליות וכמ"ש הרד"ק הואיל ויתגלה בחיי נקודת פנימיות הלב של כאו"י"א מישראל מיד בתחילת הגאולה ולא יהי רגש של קנאה בענינים גשמיים הקשורים עם העולם (וכנ"ל בגליון הקודם) ושגם ענין המלכות להיות מושל על כלל ישראל ושכולם מחויבים לכבדו וכו' קשור עם ענינים גשמיים ולכן הקנאה בענין זה יתבטל.

אולם שאפרים לגמרי לא יקנאו באחיהם בני יהודה אפילו בענינים רוחניים, זה רק יהי בימיו של מלך המשיח כשיזדכך העולם ויהי מציאות של האדם אחד עם הקב"ה, אז לא יהי שום קנאה בין אפרים לאחיהם בני יהודה, כ"נ בדרך אפשר.

ר ש י מ ו ת

הערות ברשימות חוברת ד' וה'

א' מאנ"ש

-אק פארק, מישיגען-

חוברת ד':

בע' 10 שוי"ה אז נדפס וכו' ואולי צ"ל וכו"ו.

בע' 12 הערה 33 נדפס י"ט ניסן ואולי צ"ל י"ט ניסן, י"ז תשרי.

שם, כמדומני ששאלו לכ"ק אדמו"ר הכ"מ פעם בסעודת יו"ט בנוגע להשינוי בין דפוס ראשון של היום יום שנדפס שאין אומרים ודפוס שלישי שנדפס שאומרים בלחש, ענה שבשנים האחרונות שינה כ"ק אדמו"ר (מהרי"צ) נייע בזה, שינוי זה וכן שאר השינויים בין דפוס א' וג' נדפסו בדפוסים האחרונים של "היום יום" בסוף לוח התיקון.

בע' 17 הע' 19 נדפס לקו"ש ח"ט ע' 386 וצ"ל אג"ק ח"ג ע' ט' (באג"ק לא הביא שנדפס בלקו"ש הנ"ל ומכיון שבאג"ק הוא העתק המזכירות ממילא צריכים לתקן בלקו"ש אי - איזה תיקונים בקטע זה).

חוברת ה':

ע' 24 שוי"ה שישן אודות "צעמעריצע", ראה גם שיחת שי"פ לך לך תשכ"ה בענין זה.

ל י ק ו ט י ש י ח ו ת

קדושה ראשונה קידשה לעת"ל

הת' לימא ווילהלם
-תלמיד בישיבה-

בלקוי"ש חיי"א תרומה - בי מבאר שיטת הרמב"ם דס"ל דכלי
המקדש הם חלק מהבית ונכלל במצות בנין המקדש. ומבאר שם דא"א
לומר דהוא מטעם דהבית וכלים מעכבין זה את זה, דהא הרמב"ם
בעצמו פסק דמקריבין קרבנות אע"פ שאין שם בית בנוי, הרי
דחלים אינם מעכבין הקרבנות.

והנה בהערה 10 מביא שם מ"ש הר"י פערלא זצ"ל דמקדש וכליו
אינם מעכבין זא"א, דהרי במקדש שני הקריבו כל הקרבנות אע"פ
שלא היי בית בנוי, וכ"ק אדמו"ר שולל רא"י זו וזלה"ק:
"...הרא"י הוא רק למי שס"ל דקדושה ראשונה לא קדשה לעת"ל
ולא לדעת הרמב"ם שס"ל דקדשה לעת"ל", והיינו משום דכיון
דס"ל דקדשה לעת"ל, הי"ל כאלו הארון והכפרת עדיין במקומם.

ועפ"ז צ"ל מהי ההוכחה מהא דס"ל להרמב"ם דמקריבין קרבנות
אע"פ שאין שם בית דס"ל דאינם מעכבין, דהא י"ל דס"ל דמעכבין
ואעפ"כ כיון דקדשה לעת"ל, מקריבין אפי" אס אין שם בית,
וכמו שמבואר בהמשך לי הרמב"ם שם (הלכות בית הבחירה פ"ו
הט"ו) דהטעם דמקריבין קרבנות בלי בית הוא מטעם דקדושה
ראשונה קדשה לעת"ל.

וגם צריך ביאור לפ"ז, דבהערה 21 מביא הצפ"ע דמפרש שיטת
הרמב"ם דס"ל כמ"ד בירושלמי, כאן בעבודות שבפנים כאן
בעבודות שבחוץ (דבעבודות פנים מעכבין הכלים, משא"כ בעבודות
חוץ אינם מעכבין) וכ"ק אדמו"ר מקשה על פ"י זה וזלה"ק:
"הרמב"ם פסק מזבח שנעקר מקטירין קטורת במקומו ולא כתב שא"א
אז לעבוד כל שאר עבודות פנים".

ובשוה"ג שם "ולפ"ז צ"ע בצפ"ע שם" [וראה בלקו"ש מהוצאת
תשמ"ג וכו' ביאור ע"ז] והיינו דכ"ק אדמו"ר מקשה דאיך אפשר
לומר דהרמב"ם ס"ל דבעבודות פנים מעכב, הרי הרמב"ם כשמביא

הדין דמזבח שנעקר לא כתב דאסור להקריב כל שאר עבודות פנים.

ולכאוי לפי הנ"ל צ"ב דהרי הרמב"ם דסי"ל דקדשה לעת"ל, אפשר, דאה"נ דעבודות פנים מעכבין, היינו דוקא אם לא הי' לכתחילה, אבל אם הי' מזבח ואח"כ נעקר נשאר שם קדושת המזבח, והוי כאלו עדיין יש מזבח במקומו, ולכן מותר לעשות כל שאר עבודות פנים, ומהו הצי"ע על הצפעי"נ.

* * *

אמירת פרשת המן

הת' בן ציון האנאוויטש
-חלמיד במתיכתא-

בהליקוט שי"ל לפי בשלח ש.ז. מבואר שאדמוה"י במהדורא קמא שלו מעתיק מהטור "שטוב לומר בכל יום..ו"פרשת המן" ומביא מהב"י "כדי שיאמין שכל מזונותיו באין לו בהשגחה" ומוסיף ביאור הלבוש "שכן היה במן שהשגיח הקב"ה לתת לכל אחד עומר לגולגולת לכל נפשות ביתו כמ"ש וכו'", אבל במהדורא תנינא כותב "טוב לומר בכל יום..ופי המן (והטעם הוא לבטח בה' נותן לחם דבר יום ביומו", ז"א שבמקום שיאמין כותב לבטח ובמקום הדיוק שהי' אומר לגולגולת - שפעולת האדם לא שינה את כמות המן, כתב שהקב"ה נתן לחם בכל יום, עיי"ש בארוכה הביאור.

ולכאורה גם אחר כל הביאור אכתי צריך להבין א) מה הכריח אדמוה"י לפרש הטעם שהטור (או הירושלמי ועיין הערה 2 ובשולי הגליון שם) כי שטוב לומר פרשת המן בכל יום הוא דלא כפי הבי"ו ודלא כפי הלבוש וכו' כדי שיאמין אלא משום בטחון (ואז יש קושיא ומוכרחים לתרצה) והו"ל בפשטות כמ"ש הבי"ו? מהו המקור לומר שהוא כדי לבטוח ומהו ההכרח לפרש כשיטתם ובפרט שלהמסקנה מוכרחים לפרש שזהו לא סתם בטחון אלא בטחון מעין זה של ר' ייסא סבא?

ובפרט לפי מ"ש בהערה 20 בשם כד הקמח ותמאמין יתכן שלא יהי' בוטח כי לפעמים ירא שמא יגרום החטא, ז.א. שיתכן שכן אדם שאינו שינד (אולי) למדת הבטחון כ"כ וא"כ איך הוא יגיד

פי' המן והאם לא יתכן לכתוב שהוא כדי שיאמין ואז שייך יותר לכאוי"א?*

(ב) ועוד צ"ל דבסעיף ג' מביא דיש מקום לומר דאין לאומרה בתחילת התפילה ועי"ד בקשת צרכיו בכלל שלעולם יסדר אדם שבחו של מקום תחלה ואח"כ יתפלל (בקשת צרכיו) (ובאדמוה"ז לא משמע כן) ולכאוי' אינו כותב תירוץ על זה להמסקנא. וצ"ע דהאם נאמר דלר' ייסא סבא מכיון שתוכן תפילתו הוא רק ביטוי דהמיחלים לחסדו, האם מותר לו לאומרו קודם התפילה? ולכאוי' סוכ"ס הרי זו תפלה על מזונו וכמ"ש בזהר שמדכאן ומחכאן בכל יומא ויומא למבעי מזונייהו מן קב"ה.

ובפרט כמ"ש בסעיף ז' דהנחה זו על ר' ייסא אינו שייך לכאוי"א רק בימות השבת, ולא בימות החול?

*הערת המערכת: בפשטות הפי' בהשיחה הוא דזה גופא רוצה אדה"ז להשמיע דבמדריגות נעלות יותר (במה"ב) שייך ענין הבטחון לכל אחד כעין דר' ייסא סבא, וזה מוכח מהא דצ"ל פי' המן גם בשבת משום בטחון.

* * *

נ ג ל ה

- - - -

בגדר מצות כיסוי הדם

הרב אברהם יצחק גערליצקי
-ר"מ בישיבה-

ברמב"ם הלי' ברכות פי"א הט"ו כתב דנוסח הברכה בכיסוי הדם הוא "על כיסוי הדם" וכי"כ בחלי שחיטה פי"ד הי"א, ולפי מה שהגדיר הרמב"ם שם בנוסח ברכת המצוות, ה"ז משום דמצות כיסוי הדם היא מצוה של רשות, ובמצוה של רשות לעולם מברכין ב"על" ולא בלי, ולכאורה יל"ע דמאי שנא מצות כיסוי הדם ממצות מזוזה ומעקה וציצית שאינן של רשות אלא "שאינן חובה" דהרי הטעם בהם הוא דכיון דעכשיו כשיש לו בית או בגד ד' כנפות הרי במצב שהוא מחוייב להשים מזוזה מעקה כו' [משא"כ שחיטה

לעולם אינו במצב שהוא מחוייב לשחוט] ולכן שם פסק דמברכים בלי, ואי"כ גם במצות כסוי הדם נימא כן, דכיון דעכשיו במצבו ששחט ויש דם הרי הוא מחוייב לכסות הדם ומאי שנא?

והנה הרא"ש בחולין (פרק כסוי הדם סי' ו') כתב וז"ל: כתב בעל הלכות גדולות שמכסה תחילה ואח"כ מברך, ואע"ג דכל המצוות מברך עליהן עובר לעשייתן, הני מילי בתחילת המצוה אבל זו סיום המצוה היא, ובאמצע המצוה אינו ראוי לברך, הילכך מברך על השחיטה קודם התחלת המצוה ועל הכיסוי אחר גמר המצוה, והעולם לא נהגו כך משום דחשיבי כסוי מצוה בפני עצמה, עכ"ל. היינו דהב"ה"ג סב"ל דכסוי הדם ושחיטה היא מצוה אחת ולכן אינו ראוי להפסיק בברכה באמצע מעשה המצוה אלא יברך אח"כ, אבל הרא"ש כתב דאין נוהגין כן דסב"ל דשחיטה וכסוי הדם הם ב' מצוות ובמילא מברך לפני הכסוי [ואין כאן הפסק באמצע המצוה] כיון דבעינן עובר לעשייתן.

והנה לפי הבה"ג לא קשה כלל קושיא הנ"ל, דכיון דכסוי הדם היא חלק ממצות השחיטה לכן גם כסוי הדם הוא מצוה של רשות, כיון דכללות מצוה זו הוה של רשות דאינו צריך לשחוט, כשם שלא נימא במצוה אחת של רשות כמו נט"י דכיון דלאחר שנטל ידיו צריך לנגב הי"ז חובה, עדי"ז הכא.

אבל הרי הרמב"ם עצמו חולק על הבה"ג ומנה מצות שחיטה וכסוי הדם לבי מצוות כמי"ש בריש הלי שחיטה, ופסק ג"כ בפ"ד שם שמברך קודם שיכסה, דבעינן עובר לעשייתן ואי"כ הדרה קושיא לדוכתיה?

והנראה לומר בזה: דהנה במצות שחיטה וכסוי הדם יש לבאר בגי' אופנים: א) כנ"ל כשיטת הבה"ג שחן מצוה אחת וכסוי הדם הוא פרט במצות שחיטה. ב) שהם ב' מצוות, אבל מי"מ הי"ה שייכים זה לזה ובאים בהמשך אחד, דמעשה השחיטה הוא המחייב מעשה הכסוי, ויש לבאר זה עפ"י מי"ש הרמ"א ביו"ד סי' כ"ח דמי ששחט בפעם ראשון לא יברך שהחיינו אבל כשמכסה הדם בפעם ראשון מברך שהחיינו, וביאר הטעם בדרכי משה (להרמ"א) שם על הטור (אות י"א) מובא גם בדברי חמודות על הרא"ש שם (אות כ"ג) וז"ל: והטעם שמברכין על הכסוי ולא על השחיטה משום דבשעת השחיטה מקלקל ברית אחת אבל בכסוי הוה מתקן עכ"ל, ולכן מברכים על הכסוי דוקא בעת התיקון, וזהו גם למ"ד שחם ב'

מצוות כיון דלהלכה פסקינן שמברך לפני הכסוי ולא כהבחי"ג, הרי מוכח מזה שהכסוי הוא תיקון על השחיטה, ונמצא שהם באים בהמשך אחד, אף שהם ב' מצוות בפ"ע, (וראה גם במעדני יו"ט שם על הרא"ש אות ת' דאף דלהרא"ש הם ב' מצוות מ"מ שייכים זה לזה), וראה לקו"ש חט"ז פי בא א' לגבי מצות קרבן פסח דאף שעיקר ההקרבה הוא בשביל האכילה מ"מ מנה הרמב"ם בזה ב' מצוות ההקרבה והאכילה עיי"ש בארוכה, דמוכח מזה דאפילו כשחיוב הב' קשור עם חיוב האי עד שכל ההקרבה הוא בשביל אכילה מ"מ הם ב' מצוות. ג) דמצות כסוי הדם אינה באה מצד השחיטה אלא הוא מצוה בפני עצמה דעצם הדם אחר השחיטה צריך כסוי ואינו שייך למצות שחיטה, אלא דאמרה התורה דלאחר ששחט ויש דם צריך לכסות הדם, וראה לקו"ש פי אחרי תשי"נ (סעי' ג') שהביא מ"ש הרמב"ן (אחרי יז, יא) בטעם שמצות כסוי הדם היא רק בדם ח"י ודם עוף ולא בבהמה וז"ל: צוה... לכסות כל דם בח"י ועוף כי לא יתקרב דמם על המזבח, כי גם בעופות לא יקרב מהם רק שני מינים בלבד וגם הם אינם נשחטים, אבל בבהמות רוב המצויים נשחטים לשם הנכבד ודמם לכפר ואין ראוי לכסותו כו' עכ"ל, ומפרש שם בלקו"ש שמדבריו למדנו שתוכן מצות כסוי הדם הוא ענין שלילי, ד"דש"י הוא דבר שאינו ראוי אלא לנתניה ע"ג המזבח, ולכן כל דם שאינו ראוי לתת ע"ג המזבח חייבים לכסותו בעפר דעיי"ז מתבטל מחשיבותו, וממשיך לבאר שם הענין בעבודת ה' עיי"ש, דלפי טעם זה מסתבר לומר דכסוי הדם הו"ע בפ"ע לבטל חשיבות הדם וכו'.

והנה תנן (חולין לג, א) השוחט בתמה ח"י ועוף ולא יצא מהם דם כשרים, והרמב"ם הלי מאכלות אסורות פ"ד חייג הביא דין זה ומוסיף ואין אומרים שמא מתים חיו, אבל בחדושי הרשב"א שם ביאר שהחידוש במשנה הוא דאעפ"י דבני כסוי נינהו לא מפסלי אם לא יצא מהם דם, וכ"כ בתורת הבית דף כ' וז"ל: ולא באה מתניתין אלא לאשמעינן דאע"ג דלא יצא מהם דם ואינו יכול לכסות דמן אפ"ה מותר דכסוי אינו מעכב עכ"ל, ובתוס' רע"א שם פ"ב מ"ה ביאר דלפ"י צ"ל דבהמה נקט אגב גררא, (וראה גם בטור יו"ד סי' כ"ח שהביא דין זה בדין כסוי הדם והזכיר רק ח"י ועוף), והיינו דקס"ד דכיון שהם בני כסוי וכאן שלא חס"ד ולא שייך מצות כסוי הו"א דמפסלי קמ"ל דלא, ובבאש"י וסוף שם הקשה דלפי הרשב"א ה"י לו להתנא לומר דין זה בפרק כסוי הדם דאיידי במצות כסוי ולא הכא בפרק השוחט עיי"ש?

ואפשר לומר דהנה הרשב"א בתורת הבית (סי' שי"ה) פסק כהבחי"ג הנ"ל שיש לברך **לאחר הכסוי** וכטעם הבה"ג, ולפני"ז י"ל שהרשב"א לשיטתו דסב"ל שהן מצוה אחת (וכאופן האי' הנ"ל) שפיר יכול לפרש כאן המשנה בפרק השוחט שיש חידוש מצד דין כסוי הנ"ל, דכיון דסב"ל שהן מצוה אחת, במילא הו"א דאם לא שייך מצות כסוי כיון דליכא דם יש כאן חסרון **במצות השחיטה**, כיון שהן מצוה אחת, ובמילא אי"ש קושיית הראש יוסף דדין זה שייך בפרק השוחט שהוא חידוש בדין שחיטה.

אבל הרמב"ם דסב"ל שהן ב' מצוות, וליכא הו"א דאם ליכא דם יש חסרון במצות שחיטה, שפיר הוצרך לפרש הטעם דלא אמרינן שמא מתים היו, כי אי נימא שיש חידוש מצד כסוי הדם אין זה שייך לפרק השוחט, אלא בפרק כסוי הדם. אלא דאכתי יש להסתפק בדעת הרמב"ם אם סב"ל כאופן חב' או כאופן הג'.

והנה כתב הרמב"ם בהלי שחיטה שם הי"ה השוחט עופות ומיני ח"י במקום אחד מברך ברכה אחת לכולן, ועיי' במי"מ שם שיש חולקים בזה, ובאור זרוע ריש הלי' כסוי הדם חולק על הרמב"ם וז"ל: ברכת כסוי ודאי חוזר ומברך, דאע"ג שבירך בשעת כסוי דח"י וכו' אעפ"כ כשחוזר וישחוט את העוף ויבא לכסות את דמו חוזר ומברך על מצות כסוי הדם, דבשלמא על השחיטה אינו חוזר ומברך כששוחט את העוף, משום דבשעה שבירך על הח"י כבר הי' העוף בעין ובירך על שניהם, אבל הכא כשבירך על מצות כסוי הדם דח"י אכתי אין דם העוף בעולם שיפטר בזו הברכה עכ"ל.

ויש לבאר פלוגתתם דהנה אי נימא כאופן חב' שמצות כסוי הדם בא בהמשך להשחיטה והשחיטה הוא המחייב הכסוי, מסתבר לומר דכשם שמצות שחיטה הוא דין החל בגוף הח"י שבכדי שתהיי' כשרה לאכול בעינן שחיטה, כן גם מצות הכסוי הבאה בהמשך לזה הוא דין החל בגוף הח"י וכו' דח"י הנשחטה דמה צריך כסוי (וראה בח"י הגר"ח על הרמב"ם הלי' שחיטה פ"י"ב הי"ט שכ"כ לשיטת הרמב"ם דיסוד דין חובת כסוי תלוי רק בהדבר הנשחט דח"י הנשחטה דמה טעון כסוי ובהמה הנשחטה אין דמה טעון כסוי אבל אינו דין בעצם הדם עיי"ש), ולפני"ז י"ל דזהו טעמו של הרמב"ם דסב"ל דיכול לברך ברכה אחת על כסוי ואי"צ לברך אח"כ עוד, משום דכיון דסב"ל כאופן חב' והוא דין שחל על גוף הח"י לכן אף שדם העוף לא הי' בעין אבל עכ"פ גוף העוף הי' בעין, ובמילא הי"ז כברכת השחיטה שמברך ברכה אחת לכולם, משא"כ האור

זרוע סב"ל כאופן הגי שהוא חיוב בפ"ע שחל על גוף הדם וכנ"ל לבטל חשיבתה כו', במילא שפיר סב"ל דכיון דדם העוף עדיין לא הי' בעולם בעת הברכה אינו נפטר ע"י הברכה של החי' אלא צריך ברכה בפ"ע.

ולפי כל זה יש לתרץ קושיא תראשונה דלמה הוה מצות כסוי מצוה של רשות לשיטת הרמב"ם, ואינו דומה לציצית ומעקה כו' כי מכיון שנתבאר שמצות כסוי בא בהמשך להשחיטה, והשחיטה הוא המחייב את הכסוי, במילא אף שהיא מצוה בפ"ע מ"מ הי"ה כמצות שחיטה, כי אין דנים אודות מצבו איך הוא לפני הכסוי אלא איך הוא לפני ההתחלה ממש - לפני השחיטה כיון דזהו התחלת ההמשך, וכיון דלפני השחיטה הי"ה במצב של רשות דאינו צריך לשחוט, כן גם אמרינן במצות כסוי שהי"ה כרשות, (ע"ד שנתבאר לעיל לפי הבה"ג) ושפיר מברך ב"על" וע"י גם מאירי בסוגיין דסב"ל כשיטת הרמב"ם וכתב: "שכסוי הדם נגדר הוא אחר השחיטה".

* * *

מצוות לשמה

הת' משה פעלדמאן
-תלמיד כישיבה-

בגמ' פסחים ח ע"א-ב: והא"ר אליעזר שלוחי מצוה אינן ניזוקין כו' שמא תאבד לו מחט כו' וכה"ג לאו מצוה הוא והתניא האומר סלע זו לצדקה על מנת שיחי' בני... הרי"ז צדיק גמור.

וצ"ע מה סברא הי' דלאו מצוה הוא, דמייתי עלה מהאומר סלע, הא איתא לקמן דף נ"ע"א "לעולם יעסוק אדם בתומ"צ שלא לשמה" והלשמה אינו מעכב בזה שהוא מצוה, ואמאי לא יהי' בגדר דשלוחי מצוה דאינן ניזוקין, ומה מייתי ע"ז מהאומר סלע?

וצ"ל דהא פשיטא דמצוה היא, אלא דס"ד דאינו בגדר שלוחי מצוה דאינן ניזוקין דהוא דין מיוחד דוקא דמקיים המצוה בשלימות, וע"ז מייתי דהוה צדיק גמור דהוה קיום בשלימות (וכמ"ש רש"י ולא אמרינן שלא לשמה עשה) ושפיר הוה בכלל שלוחי מצוה.

והנה לשי' התוסי' שהקשו כאן מהא דתנן אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב שלא עיימ לקבל פרס, ותירצו דהתם תוהא ומתחרט אבל מי שאינו תוהא ומתחרט הי"ה צדיק גמור, ועיי גייכ תוסי' ר"ה ג: שהקשו אהא דתנא בגמ' שם דכורש החמיץ משום דהוה עכו"ם, ודוקא בישראל אמרינן הרי"ז צדיק גמור, והקשו עייז מהא דתנן אל תהיו כעבדים, ותירצו דאיירי בעכו"ם, ועיי תויו"ט דלאו עכו"ם ממש, דהא אנטיגנוס איש סוכו אמרה לתלמידיו, אלא דלפי דבעכו"ם לעולם כן הוא, לכן אמרו התוסי' דאיירי בעכו"ם) שפיר מיייתי ראי' כני"ל דהוה מקיים מצוותו בשלימות.

ועיין רשימת כ"ק אדמו"ר הצ"צ (נדפסה ביגדיל תורה סיון-תמוז תשי"מ) שמקשה על תירוץ התוסי', דמלי המשנה "אל תהיו" משמע דאין זה אלא עצה טובה בלבד, ואם תוהא ומתחרט הרי איסור גמור הוא, דהרי לגבי כורש קרי לי' החמיץ ? ועיי"ש שמחלק באו"א, דמתניי דאל תהיו איירי בדוגמת עבדים שמחוייבים לעשות עבודת רבם דבישראל זהו תרי"ג מצוות שהוא מחוייב לקיים, דבזה אמרינן דצ"ל לגמרי שלא עיימ לקבל פרס, ואומר "אל תהיו" כעצה טובה כיון דאפי' בעיימ שיחי' בני קיים המצוה, ודוקא בעכו"ם הוא דאמרינן שהחמיץ כיון שהוא תוהא ומתחרט, ובנותן סלע דאמרינן שהוא צדיק גמור, איירי באופן דליכא חיוב צדקה ורוצה להוסיף בשביל סגולה עיימ שיחי' בני, דבזה אמרינן שפיר דהוא צדיק גמור, דרק במחוייב אמרינן דבעינן שלא עיימ לקבל פרס.

והנה לפי דבריו צ"ע דהא בסוגיין איירי בבדיקת חמץ שהוא חיוב ומה ראי' מיייתי מהנותן סלע דדילמא דוקא התם כיון שאינו מחוייב כן משא"כ הכא.

וצ"ל בזה דהצ"צ ס"ל דאפי' כשלא קיים מצוותו בשלימות שפיר הוה בכלל "שלוחי מצוה" דאינן ניזוקין דסו"ס כיון שחיובי' קעביד, "שליחותי" דרחמנא קעביד.

אלא דלפי"ז צ"ע מה סבר דלאו מצוה הוא, ומה הביא עייז מהנותן סלע (דשוב ליכא למימר כני"ל דמייתי לאשמועינן דקיים מצוותו בשלימות, כיון דלא ס"ל הכא).

וי"ל בזה דסבר דדילמא חרי הוא תוהא וחוזר (דבזה ס"ל גם לחצי"צ דלא קיים מצוותו, וככורש), ועי"ז מיייתי הנותן סלע דבישראל לא שי"ך כלל תוהא וחוזר (וכבגי ר"ח שם) וכמ"ש כ"ק אדמו"ר בשיתת קודש פי תרומה וז"ל: און ניט קוקנדיק אויף זיין דרגא אין עבודה (אפי"ז אויב זי איז שלא לשמה) איז זיין "יתוך" אין פנמיות "לשמה" לשם הוי"י און קיין שום אנדער טעם וענין "לא מפני דבר בעולם ולא מפני יראת הרעה ולא כדי לירש טובה אלא עושה האמת מפני שהיא אמת" עכלה"ק.

* * *

בר מצוה בשנת העיבור

הת' בן ציון האנאוויטש
-תלמיד במתיבתא-

כתב המתבר ס"י נהי סעיף ט' דלעולם הוא קטן עד שיביא ב' שערות אחר שיהי בן י"ג ויום אחד ושנת העיבור בת י"ג חודש עכ"ל וכ"כ בהרמ"א בסעיף י' ומי שנולד באדר ונעשה בר מצוה בשנת העיבור אינו נעשה בר מצוה עד אדר השני עכ"ל (ועיין בלבושי שרד למה כפל הרמ"א לשון המחבר) - אבל באדמה"ז סעיף י"ב כ' לעולם הוא קטן עד שיביא ב' שערות אחר שיהיה בן י"ג שנה ויום אחד וכל הקודם לכן אע"פ שהביא ב' שערות אינו אלא שומא עכ"ל.

וצ"ל למה הביא הדין מפורש של המחבר ורמ"א וכו' בנוגע שנת העיבור? ואולי זה נכלל במש"כ שמה שהביא בסעיף י"ג מתמג"א דבנולד ביום ראשון של ר"ח כסלו שהוא יום ל' של מרחשון ובשנת י"ג מרחשון חסר ור"ח כסלו אינו אלא יום א' אעפ"כ אינו נעשה בר מצוה עד ר"ח כסלו שאע"פ שלחדשים ושנים מונין מיום ב' של ר"ח שהוא עיקר ויום א' הוא מן חודש שלפניו מ"מ עדיין לא מלאו י"ג שנים שלימות מיום אל יום וכו' עכ"ל, וא"כ כ"ש בנוגע לשנת העיבור, דכל השקו"ט אי חודש אדר ראשון הוא אדר סתם או אדר שני הוא רק מהו העיקר, אבל אעפ"כ ודאי אינו נקרא י"ג שנה שלמות מיום אל יום עד אדר שני. ועצ"ע.

* * *

שומר אבידה כשוי"ש דמי

הת' יוסף יצחק שמוקלער

- תלמיד בישיבה -

גרסינן בב"ק נו: איתמר שומר אבידה (הכניס אבידת חבירו לביתו כדכתיב ואספת אל תוך ביתיך וגו', רש"י) רבה אמר כשומר חנם דמי (ואינו חייב אלא בפשיעה). ר' יוסף אמר כשומר שכר דמי, רבה אמר כש"י דמי מאי הנאה קא מטי ליי, ר' יוסף אמר כש"ש דמי בההיא הנאה דלא בעיא למיתבני ליי ריפתא לעניא (דהעוסק במצוה פטור מן המצוה) הוי כש"ש.

איכא דמפרשי הכי, ר' יוסף אמר כש"ש דמי כיון דרחמנא שעבדי בעל כרחי הלכך כש"ש דמי, עכ"ל.

וצ"ב מהו סברת האיכא דמפרש: אם בפועל השומר אבידה לא מקבל שכר אי"כ הוא שומר חנם, וצ"ע.

(ודוחק לבאר הכוונה על השבר שהוא יקבל מהקב"ה עבור קיום המצוה דהלשון לא משמע הכי).

ואפשר לומר הביאור בזה:

דהנה הא דש"י חייב בפשיעה לתוד וש"ש אפי' בגניבה ואבידה יש לבאר בבי אופנים א) דבעצם סתם שומר הי צריך להיות חייב רק בפשיעה אבל כשהוא מקבל שכר עבור השמירה הוא מחוייב לשמור יותר ואפי' כשנגב מחוייב [ז"א דהשכר מחייב אותו].

ב) דסתם שומר צריך להיות חייב אפי' בגניבה ואבידה (ולכן ש"ש מחויב) ורק כששמר בחנם ז"א מעצמו מרצונו הטוב, דלא הי כאן דבר צדדי שכר וכי שהכריח אותו לשמור (דמצד זה הוא שומר) בכגון דא פטרי רחמנא (והכוונה בש"ש הוא ענין השכר).

והנפק"מ בין אופנים אלו הוא בשומר אבידה דהוא לא מקבל שכר (גשמי) ע"ז. ולאידך לא שמר מרצונו (מעצמו) אלא מכיון דרחמנא שעבדי בע"כ.

דלאופן הראשון דהגדר דשי"ש כשהוא מקבל שכר הוא מחוייב יותר, כאן הוא לא קיבל שכר וכשי"ח דמי אבל לאופן השני דהגדר הוא (לא דהשכר הוא ענין חיובי דמחייב אותו אלא) שלילת הענין דשי"ח (שהוא לא שומר מעצמו) ובדי"מ מחוייב בגניבה כמו שתם שומר אי"כ הי"ח שומר אבידה דאינו שומר חנם.

ועפכ"ז נבוא לבאר דברי הגמרא, דלפי הלישנא קמא חן רבה, והן ר' יוסף סוברים דהגדר דשי"ש הוא (כמשמעו) דהשכר עושה אותו לשי"ש, ולכן רבה סובר דשומר אבידה כשי"ח מכיון דאינו מקבל שכר [והנאת עניים אינו נחשב הנאה להיות שי"ש דאינו שכיחא (עי' בתוס' בכ"מ)], ור' יוסף סובר דנחשב שיש לו שכר מזה ובא האיכא מפרשי ואמר הסברה חדשה ברי' יוסף (דאה"נ הוא לא קיבל שכר) אבל ר' יוסף סובר דהגדר דשי"ש הוא שהוא לא עושה את זה מרצונו הטוב ולכן שומר אבידה, כיון דרחמנא שעבדי, בעל כרחי הלכך כשי"ש דמי (דלא שומר מרצונו הטוב כשי"ח ודו"ק).

* והנה לכאורה כ"ז הוא בכללות אבל בפרטיות זה תלוי בהשיטות בהגדר דחיובי שומרים (עי' תוס' כתובות נו: ד"ה חרי זו בבי התירוצים שם (והדברים עתיקין דהתורה רדה לסוף דעתן וכ"ו) ובשו"ע אדה"ז הלי פסח תמג קו"א (ב) ועי' היטב בזה.

* * *

ש ו נ ו ת

- - - -

תריסר אחרנין .. לתתא (גליון)

הת' בן ציון רכינוביץ
- תלמיד בישיבה -

בגליון ה' (תרטו) כתב הת' נחמ"י שיחיי דייטש וז"ל: בספר שע"ת ח"א לג, א אומר "במלאכים שנקרי מרכבה עילאה שהדגלים שבמדבר היו נוסעים בדוגמתם כמ"ש בזוהר פ' פקודי" עכ"ל. ולפום ריהטא לא זכיתי למצוא זה שם. ע"כ מ"ש הת' הנ"ל.

והנה בזוהר פ' פקודי (רל, ע"א) כ' וז"ל: "תריסר אחרנין טמירין לתתא כגוונא דלהון ונפקי גו קלא דאיחי אבן (דחיינו

בבריאה - הגהות מחרח"ו) ..אית אבנין ואית אבנין, אית אבנין
יסודי ביתא.. ואית אבנין עלאין יקירין ואינון (אלין)
תריסר, ואינון ארבע סדרין תלתא תלתא לכל סדרא לארבע רוחי
עלמא, כגוונא דא אינון ארבע דגלים דהוו אזלין במדברא,
ואינון תריסר שבטין תלתא תלתא לכל סטרא לארבע רוחי עלמא"י.
עכ"ל, ועיי"ש בארוכה.

והביאור בזה, ובפשטות - "תריסר אחרנין..לתתא" היינו
בבריאה, ואילו "אבנין עלאין יקירין" (דלכאוי י"ל דהיינו
באצי"), שהם שלשה שלשה לדי רוחות העולם .."כגוונא דא אינון
ארבע דגלים דהוו אזלין במדברא וכ"י.

ולתעיר בזה מתו"א (הוספות) קג סע"א, שכי וז"ל: מבואר
בכתבי האריז"ל דהשבטים מרחי האצי שמאיר בבריאה בהיכל ק"ק
ונקראים מרכבה תתאה והוא מ"ש בזהר הענין י"ב בקר שהים עומד
עליהם מלמעלה כ"י דהיינו שמלי דאצי הנקי ימא עילאה רוכב
עליהם והם הדי דגלים כידוע וכ"י, עכ"ל. ועיי"ש.

* * *

לזכות

הילדה חי' מושקא תי'

נולדה ביום א' כ"ח שבט ה'תשנ"ה

ולזכות אחי' שניאור זלמן שי'

נדפס ע"י הור"י

חיים שאול וזוגתו מרת בלומא גיטל שיחיו ברוק

זקניהם

הרה"ח ר' מנחם מענדל וזוגתו מרת חווה שיחיו ברוק

הרה"ח ר' משה לוי וזוגתו מרת טובע שיחיו רובינשטיין